

نگرش فقهی - قرآنی به فناوری جدید نانو تکنولوژی

مجید ظهیرزاده^{۱*}، محسن پهلوان نژاد^۲، سعید صادقی^۳

سابقه و هدف: با توجه به پیشرفت روز افزون دانش بشر در زمینه نانو تکنولوژی و با ظهور فناوری های درمانی جدید و با تأکید بر اهمیت انجام پژوهش های علمی جهت ارتقاء سلامت عمومی و درمان بیماری های صعب‌العلاج، آگاهی از اهمیت رعایت اصول و موازین اخلاقی بر اساس مبانی انسانی، اسلامی و شرعی در انجام پژوهش ها ضرورت دارد.

روش انجام تحقیق: تمامی محتویات مقاله با روش مروری_تحلیلی بر مبنای روش کتاب خانه ای از آیات قرآن کریم، منابع معتبر فقهی، حقوقی، پزشکی و نرم افزاری و همچنین با ارسال استفتاء به وبگاه مراجع عظام تقلید گردآوری شده و بعد از بررسی های انجام شده، در نهایت به بررسی و ضرورت فناوری جدید نانو تکنولوژی می پردازد.

یافته ها: امروزه پیشرفت علم، تکنولوژی و فناوری های پیشگام در عرصه نانو تکنولوژی آگاهی ما را نسبت به درک قرآن افزوده است. نانو تکنولوژی از ساختارهایی غیرآلی بهره می گیرد که از بلورهای بسیار ریزی در حد ۱nm تا ۱۰۰nm تشکیل شده اند و کاربردهای وسیعی در زمینه غذا، دارو، تشخیص پزشکی، تسریع در بهبودی بیمار، بیوتکنولوژی، الکترونیک، رایانه، ارتباطات، حمل و نقل، انرژی، محیط زیست، مواد، هوافضا و امنیت ملی و کاربردهایی که بشر از انجام آن به کلی عاجز بوده است پیدا کرده اند. امروزه فناوری نوین نانو تکنولوژی، تمام دنیا را فرا گرفته است. به بیان دیگر، «نانو تکنولوژی بخشی از آینده نیست بلکه همه آینده است». در برخی محافل نگرانی های شدیدی در مورد جنبه منفی و اخلاقی این فناوری به وجود آمده است؛ تشکیل انجمن های علمی تخصصی قرآنی تحت نظر اساتید پزشکی و فرهیختگان علوم قرآنی که از کوثر تعالیم اهل بیت (ع) بهره مند شده اند، می تواند فرصتی مناسب برای متخصصان و دانشجویان در تمامی شعبات و حوزه های متنوع رشته های مختلف علوم پزشکی، مهندسی، هنر، علوم انسانی و ... باشد که بخواهند از طریق قرآن با حقایق هستی و جهان خلقت و از همه مهمتر با خالق هستی ارتباط مستقیم برقرار کرده و معارف معنوی خود را در رشته تخصصی خودشان گسترش داده و دریچه های جدیدی از علم و دانش را بسوی خود و دیگران باز نمایند، قرآن کریم با علوم روز منافات ندارد و این بدان معنی نیست که قرآن صرفاً کتاب علمی است، بلکه قرآن، تأیید کننده علم است، قرآن کتابی جامع است که بسیاری از معارف و ابعاد معنوی و مادی آن هنوز ناشناخته و ناپیدا است، و علم تنها چاشنی دانش کتاب آسمانی قرآن، برای فهم بشر نادان و برای هدایت انسان آزاده است «لا رطب و لا یابس إلی فی کتاب مبین». آیت الله صانعی می فرماید به طور کلی یادگیری اینگونه علوم که در خدمت به بشریت هستند

^{۱*} دانشگاه علوم پزشکی ارتش، دانشکده پیراپزشکی، گروه علوم آزمایشگاه، دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی

^۲ دانشگاه علوم پزشکی ارتش، عقیدتی سیاسی ف بهداپ، واحد دارالقرآن.

^۳ دانشگاه علوم پزشکی ارتش، عقیدتی سیاسی ف بهداپ.

نه تنها مانعی نداشته بلکه چنانچه در جهت خدمت به ابناء بشر باشد دارای ثواب نیز هست. آیت‌الله العظمی امام خمینی(ره) می‌فرمایند: کار علمی، یک نوع عبادت است و آیت‌الله خامنه‌ای نیز در همین راستا استدلال‌های شرعی برای بعضی پژوهش‌های علمی را طراحی کرده و به دفعات درباره مجاز بودن این پژوهش‌ها، ضرورت سرمایه‌گذاری در علم، ارتقای سطح اجتماعی و حقوق محققان تأکید کرده است که حرف ایشان همیشه با عمل مطابقت دارد. با گذشت علم و پیشرفت تکنولوژی و تولید فناوری‌های جدید انسان تازه بیشتر می‌فهمد که هیچ چیز نمی‌داند و دایره علم بشر محدودتر از آن است که در آن واحد به همه علوم دسترسی یابد و به ناچار زمان می‌طلبد تا چهره از حقایق برداشته شود و اطلاعات علمی بهتری نصیب همه شود. جفت‌هایی که انسان از آن بی‌خبر است و یا به تازگی معلوماتش نسبت به آن بیشتر شده است مثل زوجیت میان ویروس‌ها و حتی دانه اتم که دارای بار مثبت پروتون و بار منفی الکترون است. بحث: از فناوری نانو به عنوان "رسانس فناوری" و "روان‌کننده جریان سرمایه‌گذاری" یاد می‌شود. ورود محصولات متکی بر این فناوری جهشی بس عظیم در رفاه و کیفیت زندگی و توانایی‌های دفاعی و زیست محیطی به همراه خواهد داشت و موجب بروز جابجایی‌های بزرگ اقتصادی خواهد شد.

نتیجه‌گیری: قرآن کتابی انسان‌ساز است که در کلیه علوم انسانی، طبیعی و حتی ریاضی و علوم دیگر چاشنی‌های غافلگیرکننده دارد و فقهای اسلام نیز بر ضرورت این پژوهش‌ها در جهت پیشرفت کشور تأکید کرده‌اند.

کلمات کلیدی: فناوری نانو تکنولوژی، آیات قرآن کریم، پیشرفت علمی، فقه اسلام.